

آموزش به بیمار و خانواده

کاتتر ورید مرکزی

تاریخ تدوین: 1403/06/24

تاریخ بازنگری: 1404/06/24

کد شناسایی: P101

منبع: Medlineplus.gov

کاتتر موقت

➤ در مواردیکه فرد مبتلا به نارسایی کلیه به صورت اورژانس نیازمند دیالیز باشد، فرصت کافی برای ایجاد فیستول وجود ندارد و از کاتتر موقت استفاده می شود. این کاتترها در ورید های بزرگ گردن و یا ناحیه کشاله ران گذاشته میشود و برای جلوگیری از بروز عفونت باید در کمتر از یک ماه خارج شود. از آنجایی که کاتتر از سطح پوست وارد ورید مرکزی می شود، احتمال بروز عفونت در آن زیاد است، لذا داشتن ماسک هنگام دیالیز، استفاده از پماد موپیروسین در محل پس از خاتمه دیالیز، جلوگیری از ضربه و کشیده شدن کاتتر و مراقبت از درپوش های آن توصیه می گردد.

➤ استفاده از ماسک برای پرستار و بیمار در هنگام وصل و قطع از دستگاه دیالیز و استفاده از یک جفت دستکش استریل برای هر بیمار ضروری است.

➤ در هر نوبت دیالیز محل خروج کاتتر باید معاینه شود و سپس، شستشوی محل با الکل 70٪ به تنهایی انجام و به شعاع 10 سانتی متر اطراف کاتتر کاملاً تمیز شود.

➤ در هر نوبت دیالیز باید ضد عفونی سر کاتتر پس از باز کردن درپوش، تعویض پانسمان کاتتر و تعویض درپوش های کاتتر انجام شود.

➤ محل خروج کاتتر هرگز نباید در آب قرار گیرد. دوش گرفتن بهتر است قبل از آمدن به بخش دیالیز انجام شود چون بلافاصله پس از آن پانسمان تعویض خواهد شد.

➤ از خم کردن کاتتر، باز کردن سر لوله های آن در منازل، خیس کردن پانسمان کاتتر، خاراندن زیر پانسمان، یا باز کردن و دستکاری پانسمان با دست آلوده خودداری کنید.

➤ پانسمان کاتتر را حداقل 3 بار در هفته در بخش دیالیز یا یک مرکز بهداشتی درمانی به روش استریل تعویض کنید.

➤ در هنگام حمام کردن روی کاتتر را با یک پوشش ضد آب مانند کیسه نایلون بپوشانید و تا حد امکان از دوش دستی استفاده کنید تا پانسمان خیس نشود.

➤ اگر دیالیز به علتی قطع شد ولی کاتتر را به صلاحدید پزشک خود نگاه داشتید، حتماً در یک مرکز بهداشتی درمانی چند بار در هفته لوله های کاتتر را هپارینه کنید تا از لخته شدن و انسداد کاتتر جلوگیری شود.

عوارض دیالیز از گردن چه علائمی دارد؟

هر عملی که شامل قرار دادن یک کاتتر در رگ های خونی باشد، خطرات خاصی مانند خونریزی، کبودی، آسیب به رگ های خونی یا عفونت را به دنبال دارد. در صورتی که هر یک از موارد زیر اتفاق بیفتد، به پزشک خود فوراً اطلاع دهید:

اگر به کاتتر رسیدگی نشود، یا در جریان خون عفونت وجود داشته باشد، کاتتر ممکن است عفونت کند. عفونت با قرمزی و التهاب در اطراف کاتتر یا تب های بدون دلیل مشخص می شود.

کاتتر ممکن است جابه جا شود و نیاز به تعویض داشته باشد.

کاتتر ممکن است بواسطه ی لخته ی خونی مسدود یا تنگ شود و لازم باشد با کاتتر جدید تعویض شود. این شرایط معمولاً در زمانی مشخص می شود که دیالیز بیش تر از حد طبیعی طول بکشد.

خطراتی که کاتتر را تهدید میکنند شامل عفونت کاتتر، پاره شدن بخیه ها و خارج شدن کاتتر، خونریزی از کاتتر و ورود هوا به داخل کاتتر هستند. پس به نکات زیر توجه کنید:

در صورت مشاهده هر نشانه ای از عفونت کاتتر مانند تب و لرز (به طور دایم یا در هنگام دیالیز)، قرمزی، تورم، گرما یا ترشح چرکی در محل خروج کاتتر، یا بروز خون مردگی یا درد در این محل به پزشک معالج یا بیمارستان مراجعه کنید.

در صورت بروز خونریزی، پاره شدن بخیه ها یا خارج شدن کاتتر از بدن، با یک گاز استریل محل کاتتر را فشار دهید و به سرعت به بیمارستان مراجعه کنید.

توجه کنید که طول عمر کاتترهای موقت در ورید گردن حداکثر 3 هفته و در ورید بالای قفسه سینه حداکثر یک ماه است. پس اگر فیستول شما هنوز قابل استفاده نیست، برای کاهش خطر عفونت، پس از گذشت این زمان به پزشک خود مراجعه کنید تا در صورت لزوم کاتتر تعویض گردد.